

Arbetet
28/5-60

Flygande start för festspelen

Stockholms festspel börjar i morgon kl 16 ute på Drottningholmsteatern med att Albert Wolff dirigerar "Ifigenia på Tauris" av Gluck, men vi kan med skäl räkna även nyinstuderingen av Wagners "Flygande holländaren" till festspelsbegivenheterna, ty den hade premiär i nära anslutning till dessa på Kristi himmelfärdsdag och skall ges två gånger till.

"Flygande holländaren" från år 1843 är inte Wagners första opera men den är det tidigaste av de verk han ville godkänna för visning i den festspelsteater han skapade i Bayreuth. Texten har Wagner, som till alla sina verk, skrivit själv. Förlagor finns i noveller av Heinrich Heine och Wilhelm Hauff, men inspirationen kommer från Wagners egna upplevelser under en sjöresa från Riga. Operan handlar förstås om den till evig seglats fördömde holländaren. En gång vart sjunde år får han gå iland. Finner han då en kvinna som verkligen blir honom trogen, så kan han bli frälst.

Kgl teatern spelar verket i tre akter och med de smärre ändringar som Wagner gjorde på 1870-talet: uvertyren och även hela verket slutar med ett frälsningsmotiv i de högre träblåsar. Men det var Wagners önskan att verket skulle spelas i en akt. Själv utförde han aldrig de ändringar i partituret som fordras för detta. Emellertid låter detta sig göras mycket enkelt, därför att andra akten börjar med samma musik som första akten slutar och likadant är det med tredje akten; man stryker då det som bara skall repeteras. Genom denna operation vinner verket i dramatisk slagkraft, men den som inte är van vid Wagner föredrar kanske pauser framför ett två timmars sittprov. Något skäl att framföra verket på annat sätt än dessa båda finnes icke, dock torde den som hörde förra sommarens Bayreuth-utsändning ha hört ett slags Ur-holländare, utan frälsningsmotiv och utan förspel till andra akten.

Låt vara att "Holländaren" har konventionella musiknummer och att ledmotivstekniken samt speciellt kontrapunktik och harmonik senare skulle utvecklas till största fulländning, det är ändå ett utomordentligt mustigt och färgstarkt verk, och redan här utgör Wagners affektlära och ledmotivsteknik ett betydelsefullt moment i den musikaliska strukturen. Vi

Stockholms festspel börjar i morgon. En rapport om vad som kommer att hända under detta, det största årligen återkommande musikaliska evenemanget i vårt land, lämnas här av fil stud Ingemar Schmidt, ordförande i Diskofilklubben i Lund. Festspelen har fått en glänsande tjuvstart, konstaterar Schmidt, genom Operans nyinstudering av Wagners "Flygande holländaren", som hade premiär på Kristi himmelfärdsdag.

dare har vi redan här något i Wagners verk centralt: kärleksdöden.

Det måste sägas att just detta verk lämpar sig synnerligen väl som introduktion till den stora musikdramatiken på en scen med smärre musikaliska resurser. Gösta Folke, som ju haft det goda

omdömet att välja Brittens "Albert Herring" till spelning denna höst, vet säkert att "Flygande holländaren" skulle göra sig utmärkt på Malmö Stadsteater, även om den inte skulle kunna ges så glänsande som i Stockholm.

Ty glänsande är sannerligen denna uppsättning. Sigurd Björling är magnifik i titelrollen och även det anra baspartiet är värdigt besatt: Arne Tyrén sjunger Dandlands buffoneska roll. Hur väl kontrasterar inte Björlings intensiva kantilena mot Tyréns runda bas tex i första aktens duett. Barbro Ericson har just den altstämma som passar i amman Marys parti och Uno Stjernqvist sjunger styrmannen med lyriskt vacker röst. Erik, slutligen, ge-

staltas av Kolbjörn Höiseth som nyligen har debuterat och ännu inte har någon bärig glans i sin tenor. Föreställningen ges på originalspråket, tyska, ett språk som sångarna väl behärskar. Möjligen kunde det anmärkas att Arne Tyrén har det besvärligt med de vokalljud som är fonetiskt olika de svenska: långt tyskt a tex får inte ligga lika långt bak som det svenska.

Bengt Peterson har regisserat och han hade lyckats bra med rörligheten i de många körscenerna, men han har inte brytt sig om att i slutet visa Holländaren och Senta i förklarad gestalt enligt Wagners anvisningar; nu var det i alla fall väldigt vackra ljuseffekter i slutet liksom i tidigare scener, speciellt då projektionen av Holländarens skepp. Siw Ericsson, som gästspelar och ger prov på sin betydande talang som Senta förefaller för övrigt vara en naturlig och intuitiv skådespelerska som inte kan ha behövt mycken personinstruktion.

Sixten Ehrling dirigerar med säker auktoritet ett livfullt och klämnigt hovkapell. Föreställningen är en prydnad för Stockholms festspel och kommer att bli en prydnad för den svenska operan på Covent Garden i London under gästspelet i höst.

Men Stockholms festspel bjuder på en varierad kost, och den som inte kan resa dit, kan höra många av evenemangen i radio. Förutom opera bjudes kammarmusik, orkesterkonserter och teaterföreställningar. Det märkliga-

Den andra konserten har verk av Haydn, Mendelssohn, Weber och Ravel.

Ytterligare en kvartettensemble gästas festspelen. Det är den danska Koppelkvartetten, som den 9 juni spelar Berwalds amollkvartett, Mozarts A-durkvartett K 464 samt kvartett nr 3 av Vagn Holmboe.

Radios kammarorkester ger en trevlig konsert på måndag i Moderna museet på Skeppsholmen med verk av Roman och Lidholm samt med Bachs cembalokonsert i d-moll med den kände Eduard Müller som solist och till avslutning Mozarts "Eine kleine Nachtmusik".

Vidare blir det två solistafnarn: den 5 juni med Oistrach junior, dvs Igor, och den 1 juni med Maurizio Pollini, som blev förstapristagaren i den internationella chopintävlingen i Warszawa — om det nu skall vara en merit att vinna sådana tävlingar.

En kammarkonsert med moderna svenska verk ger Fylkingen den 7 juni. Det blir Sven-Erik Bäckas andra stråkkvartett från 1947, spelad av edsbergselever och instuderad av Bäck själv samt ett av Hilding Rosenbergs senaste verk: den goda blåsarkvintetten.

Den intressantaste orkesterkonserterna dirigeras av Stig Westerberg. Efter inledningsnumret, "A game around a game", som är Bäckas senaste verk, får vi ett komplett framförande av Stenhammars härliga F-durserenad. Avslutningsnumret är Beethovens violinkonsert med Igor Oistrach.

Slutligen bör bland konserterna nämnas ett nordiskt program som dirigeras av Herbert Blomstedt samt att den tjeckiska ensemblen Pro Arte Antiqua i den stämningsfulla Drottningholmsteatern spelar gammal musik. De sex musikanterna uppträder i gamla dräkter.

Operan visar i ett stort antal föreställningar upp hela sin aktuella repertoar: Aniana, Bohème, Mästersångarna, Hoffmans äventyr, Maskeradbalen, Figaros bröllop, Carmen och Aida samt fyra verk på Drottningholmsteatern. Operan ger också fem balettafningar, däribland två av Tjajkovskijs underbara helaftonsballetter: Törnrosa och Svansjön.

På Dramaten slutligen ges de tre pjäser som nyligen invigde scenen efter ombyggnaden: Hamlet, Till Damaskus och Trojanskorna.

Jag skall återkomma med en närmare granskning av de musikaliska evenemangen.

Av INGEMAR SCHMIDT

te gästspelet torde vara framträdandena av den amerikanska Juilliardkvartetten. Dessa stråkkvartettspelare fick sitt genombrutt för elva år sedan som fullfjädrade tolkare av modern musik, och de har gjort gramfoninspelningar av Bartoks och Schönbergs kvartetter. Den mirakulösa spalstandard som de visar upp på dessa skivor vore otänkbar om de inte samtidigt vore mästertliga tolkare av tidigare verk. En senare utkommen haydnskiva har också visat att så är fallet i hög grad. I Stockholm skall de tyvärr inte spela något verk av Schönberg. Den första av deras båda konserter — tisdagen den 31 maj i Börssalen — upptar Bartoks sjätte kvartett samt Beethovens B-durkvartett med den ursprungliga finalen "Grosse Fuge".